

## ULUSLARARASI İLİŞKİLER KURAMLARI 1

### Realistler için;

- devletin varlığını sürdürmeye ilişkin olan ulusal güvenlik konusu **yüksek politika** olarak;
- ticari, mali, parasal, sağlıkla vb. ilgili konularsa **alçak politika** olarak nitelenmektedir.

**REALİZME GÖRE;** uluslararası sistemde merkezi bir otorite olmaması dolayısıyla sistem **anarşik** bir yapıda.

**HOBBS: Doğa durumu;** herkesin herkesle savaştığı; kuşku, korku ve şiddetin söz konusu olduğu oldukça güvensiz bir ortam.

**Laissez faire:** Bireylerin kendi ekonomik kararlarını almaları gerektiğini savunan ve **Adam Smith** tarafından ortaya atılan yaklaşımdır.

Liberalizme göre bireyin özgürlüğünü garanti eden en iyi yönetim biçimi **demokrasidir**. Ancak demokratik bir toplumda bireyin özgürlüğü ve temel hakları garanti altına alınabilir ve sürdürülebilir

**Neoliberallere göre;** demokrasinin gelişmesi, ticaretin serbestleşmesi, serbest piyasa ekonomisinin yayılması, uluslararası istikrar için gereklidir.

**Neoliberallere göre, bir merkezi otoritenin varlığı, uluslararası ilişkilerde işbirliği olanaklarını artırır.**

**Marksist teori ve onun temel varsayımlarını kabul eden bağımlılık ve merkez çevre teorileri,** uluslararası ilişkileri, üretim araçları ve onun belirlediği üretim ilişkilerine bağlı olarak ortaya çıkan sınıfsal ilişki temelinde ele almaktadır.

**Marksist Teoride** hegemonya kavramı ile realist ve liberal hegemonya yaklaşımları arasındaki fark; sınıfsal ilişki ve çatışma çerçevesinde ele alınmasıdır.

### Marksist ve Leninist yaklaşımlara göre, ULUSLARARASI ÇATIŞMALARIN NEDENLERİ:

- Sınıf mücadelesi
- Sömürge arayışı
- Hammadde ihtiyacı
- Tüketime azalması

**JEOPOLİTİK TEORİ;** devletlerin coğrafi özellikleri ve dünya üzerindeki konumlarıyla izledikleri dış politika arasında, doğrudan **deterministik** bir ilişki kuran bir teori.

**ÇEVRE;** Jeopolitik Teoriye göre, devletin içerisinde faaliyet gösterdiği ve karar vericilerin politikalarını oluşturdukları ortam.

**OLASILIKÇILAR;** çevresel faktörlerin, karar vericileri dış politikada olanak ve sınırlılıklar konusunda bilgilendirdiğini savunan jeopolitik okul.

**Dünya Sistemi Modeli,** dünya ekonomisini, küresel ölçekte toplumsal bir işbölümü olarak tanımlamakta.

**EMPERYALİZM:** Kapitalist devletlerin elindeki sermaye fazlasını ülke dışına çıkararak, bu parayı yeniden yatırıma dönüştürmek istemeleri sonucu ortaya çıkan düzen.

Neofonksiyonalist teori **Avrupa Birliği (AB) gibi supranasyonal örgütlenmeleri,** ulusal devletlerin ulusal refahı artırma amaçlarını bölgesel işbirliğiyle gerçekleştirebilmelerine olanak sağlayan yapılar olarak görmektedir.

**Kant'a göre;** uluslararası ilişkiler egemen devletler arası ilişkiler gibi görülse bile, devletin soyut, bireyinse somut varlıklar olduğuna işaret ederek, **bireyi esas alan, uluslararası toplum** anlayışını geliştirdi.

**GÜVENLİK İKİLEMİ** ve **kendine güvenme** kavramları üzerinde duran neorealistlere göre, herhangi bir devletin güvenliğini sağlamaya dönük faaliyetleri, mevcut ya da potansiyel düşmanlarının güvenliğini tehlikeye sokmaktadır.

**PRENS** adlı yapıtta Machiavelli, o günkü düşük ahlaksal uygulamalara felsefi aklama getirmekte, kitleler üzerinde güç kazanmayı ve sürdürmeyi amaçlayan devlet adamlarına, uygulamalarında yol gösterecek bir kılavuz sunmaktaydı.

*Soğuk Savaş boyunca devam eden çatışma eksenli dünyadaki siyasal süreci ve dış politika yaklaşımlarını açıklamada başvurulan temel teorik çerçeve **realizm** olmuştur.*

Yöntem açısından bakıldığında realist teoriyi benimseyenlerin **genelleme ve yararlılık özelliğine** önem verdikleri görülmektedir.